

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ

Методичні розробки та тематика курсової роботи для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Міжнародні економічні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини ступеня вищої освіти бакалавр

Полтава – 2021

УДК 339.9

Методичні розробки та тематика курсової роботи з дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Міжнародні економічні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини ступеня вищої освіти бакалавр

Автори:

Туль С.І. – заступник директора – експерт з регіонального розвитку Агенції регіонального розвитку Полтавської області «Офіс євроінтеграції», кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Полтавського державного аграрного університету

Рецензент: Шкурупій О.В. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Полтавського державного аграрного університету

Методичні рекомендації обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Полтавського державного аграрного університету протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.

Затверджено на засіданні науково-методичної ради спеціальності «Міжнародні економічні відносини» протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.

Голова методичної ради, к.е.н., доцент

Демиденко Л.М.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ.....	6
ПРИНЦИП ОБРАННЯ ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ.....	8
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ....	9
1. Підбір літературних та інформаційно-статистичних джерел.....	9
2. Вибір об'єкту дослідження.....	9
3. Вимоги до структури та змісту курсової роботи.....	10
ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	12
1. Загальні вимоги.....	12
2. Нумерація.....	12
3. Ілюстрації.....	14
4. Таблиці.....	14
5. Формули.....	14
6. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.....	16
7. Академічна доброчесність.....	16
8. Оформлення списку використаних джерел.....	17
9. Додатки.....	18
ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	20
КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	21
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	24
ДОДАТКИ.....	26

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота є одним із важливих видів навчальної та науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти. Виконання курсової роботи сприяє закріпленню, поглибленню й узагальненню знань, отриманих у рамках теоретичного навчання; зумовлює формуванню умінь і навичок та передбачає їх застосування у практиці наукового аналізу сучасних міжнародних економічних відносин. Виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» є визначальною передумовою підсумкової атестації, що здійснюється у формі кваліфікаційної роботи.

Метою виконання курсової роботи є систематизація та закріплення теоретичних знань, набутих в ході вивчення навчальної дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України», отримання досвіду роботи з інформаційними джерелами під час аналізу вітчизняного та зовнішнього ринку товарів та послуг, практичне застосування нормативних документів у сфері зовнішньоекономічної діяльності, оволодіння необхідними навичками підготовки та укладання зовнішньоекономічного контракту.

Завдання, які вирішуються при виконанні курсової роботи, є такими:

- визначення конкретної прикладної проблеми дослідження;
- застосування сукупності систематизованих теоретичних знань для обґрунтування досліджуваної проблеми та аргументації наукових позицій автора;
- самостійне обґрунтування напрямів і засобів вирішення завдань дослідження, застосування для цього методів, спеціалізованих до потреб наукового аналізу за проблематикою, що вивчається;
- формування висновків, рекомендацій і пропозицій за результатами проведеного дослідження.

Виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» здобувачами вищої освіти спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини передбачає формування таких **компетентностей**:

загальні:

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахові:

ФК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

ФК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

ФК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

ФК 9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ФК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причиннонаслідкових та просторово-часових зв'язків.

ФК 17. Здатність здійснювати пошук інформації та уміння застосовувати її в економічному аналізі для забезпечення оцінки поточного та перспективного стану міжнародного агробізнесу.

ФК 18. Здатність розуміти пріоритети національного розвитку, оцінювати міру узгодженості державної зовнішньоекономічної політики та аграрної й аргументувати на вимогу цього доцільність системної підтримки аграрного сектору, у тому числі, сприяння залученню коштів на засадах проектного фінансування.

Програмні результати навчання здобувачів вищої освіти спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини:

ПРН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН 13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі

ПРН 24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

ПРН 25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

За результатами виконання курсової роботи здобувач вищої освіти повинен продемонструвати наступне: 1) здатність аналізувати міжнародну економічну

діяльність України; 2) проводити оцінку міжнародної торгівлі товарами та/або послугами; 3) вміти узагальнювати та критично оцінювати економічну ситуацію, що склалась на світовому та національному ринку товарів та/або послуг; 4) використовувати на практиці нормативно-правові акти, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів господарювання; 5) узагальнювати та критично аналізувати зміст інформаційних джерел; 6) використовувати сучасні методи дослідження ринкового середовища; 7) професійно користуватись сучасними інформаційними технологіями для вирішення завдань теми дослідження; 7) аргументовано та переконливо захищати отримані в ході дослідження розробки.

Курсова робота повинна мати логічну будову, відповідати вимогам доказовості та аргументованості суджень, які наводить автор, містити глибокий аналіз теми дослідження та розрахунки, виконані за використання загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Для її виконання мають бути застосовані програмно-методологічні засоби (інструменти), що забезпечують доступ до інформації та засобів навігації (спеціальних інформаційно-пошукових систем, каталогів Web-ресурсів). Курсова робота має відображати самостійність дослідження, яке виконує здобувач вищої освіти. Робота має бути належно оформлена, мати всі необхідні супровідні документи та бути подана на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу.

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Експорт деревини та виробів з неї з України.
2. Експорт соняшнику та соняшникової олії з України.
3. Експорт української авіаційної техніки на зовнішні ринки.
4. Експортний потенціал українських виробників молочних продуктів
5. Експортні можливості українських виробників натурального меду.
6. Експортно-імпорتنі операції на ринку продукції хімічної промисловості.
7. Зовнішньоторговельні операції на ринку автомобілів.
8. Зовнішня торгівля рудами та концентратами залізними.
9. Імпорт продукції харчової промисловості в Україну.
10. Конкурентоспроможність українських виробників-експортерів добрив на міжнародних ринках.
11. Конкурентоспроможність українських виробників-експортерів насіння та плодів олійних культур.
12. Кон'юнктура світового та українського ринку зернових культур.
13. Аналіз світового та вітчизняного ринку кам'яного вугілля.
14. Масштаби та основні напрями міжнародної та вітчизняної торгівлі одягом.
15. Особливості експорту продукції борошномельно-круп'яної промисловості з України.
16. Особливості імпорту природного газу в Україну.
17. Особливості імпорту телефонних апаратів, включаючи телефони для сотових мереж зв'язку в Україну.
18. Особливості розвитку світового та українського ринку туристичних послуг.
19. Особливості укладання зовнішньоекономічної угоди на імпорт побутової техніки в Україну.
20. Підготовка та укладання зовнішньоекономічної угоди на експорт добрив.
21. Ринок алкогольних напоїв в Україні: особливості експортно-імпорتنих операцій.
22. Роль України у міжнародній торгівлі овочами та фруктами.
23. Роль України у міжнародній торгівлі транспортними послугами.
24. Специфіка імпорту комп'ютерної техніки в Україну.
25. Специфіка міжнародної та вітчизняної торгівлі мінеральними продуктами.
26. Стан і перспективи розвитку ринку кондитерських виробів в Україні і закордоном.
27. Стан, структура та тенденції розвитку світового та вітчизняного ринку парфумерно-косметичної продукції.
28. Сучасний стан та тенденції розвитку світового та вітчизняного ринку фармацевтичної продукції.

ПРИНЦИП ОБРАННЯ ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ

Тематика курсових робіт відображає актуальні проблеми міжнародної економічної діяльності України. Здобувачам вищої освіти пропонуються перелік тем курсових робіт, розкриття змісту яких передбачає аналіз кон'юнктури світових ринків товарів і послуг, вивчення особливостей регулювання експортно-імпортних операцій, визначення ролі України у міжнародній торгівлі товарами і послугами. Також здобувач вищої освіти може подавати власні пропозиції щодо тематики курсової роботи та винести їх на розгляд кафедри економіки та міжнародних економічних відносин.

Тему курсової роботи здобувачі вищої освіти обирають самостійно за консультацій та професійних порад викладача кафедри (наукового керівника). Обрана тема курсової роботи затверджується протоколом засідання кафедри. Заміна теми на іншу після її затвердження на кафедрі може відбутися лише з дозволу завідувача кафедри за наявності обґрунтування причин такої необхідності. Виконання декількох курсових робіт на однакову тему не допускається. Після затвердження теми курсової роботи здобувачу вищої освіти видається завдання щодо її виконання (*додаток А*).

Курсові роботи виконуються у терміни, передбачені графіком навчального процесу (не пізніше, ніж за два тижні до захисту). Календарний план виконання курсової роботи затверджується щорічно і доводиться до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру. У ньому зазначено терміни, що відводяться для написання заяви щодо вибору теми, затвердження плану, виконання окремих розділів та роботи в цілому, а також дата захисту проведених досліджень.

У випадку порушення термінів здачі робіт без поважних причин на кафедру курсові роботи на перевірку приймаються в термін ліквідації академічної заборгованості. Такий здобувач вищої освіти не допускається до захисту курсової роботи і отримує академічну заборгованість, ліквідація якої здійснюється за встановленим в Університеті порядком.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Підбір літературних та інформаційно-статистичних джерел

Для ґрунтовного дослідження за темою курсової роботи з навчальної дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» значущими для здобувачів вищої освіти є аналітичні звіти міжнародних консалтингових компаній «Euromonitor International», «McKinsey & Company», «Accenture», «Gartner», а також нормативно-правова база України.

Правильно підібрана інформація є теоретичним і експериментальним підґрунтям для успішного наукового дослідження за темою курсової роботи та вирішення поставлених дослідником завдань. Важливими джерелами первинної інформації є насамперед книги, монографії, наукові статті у періодичних виданнях, матеріали конференцій. Разом з ними при написанні курсової роботи може бути використана також навчальна література – підручники, навчальні посібники, практикуми тощо. Корисними при виконанні курсової роботи також є довідники, енциклопедії тощо.

Організація збору і відбору інформації для проведення наукових досліджень передбачає: визначення переліку питань, що будуть вивчатися; встановлення хронологічних меж пошуку необхідної літератури; уточнення можливості використання літератури зарубіжних авторів; пошук інформації в Інтернеті.

Робота з науковими та інформаційно-статистичними виданнями передбачає виявлення дійсно наукових фактів – елементів, які утворюють основу наукового знання, та відображають об'єктивні властивості речей, процесів і явищ. Їм властиві такі ознаки: новизна, точність, об'єктивність, достовірність.

Літературні джерела дозволять ознайомитися з результатами наукових досліджень з проблеми, яка становить зміст теми курсової роботи, та обґрунтувати методику її виконання. Ця інформація поєднана з фактичними матеріалами об'єкту дослідження, дає змогу сформулювати висновки і пропозиції.

Опрацювання джерел інформації створює необхідні передумови для наукової творчості здобувача вищої освіти, розширення сфери його професійного пізнання, набуття навичок критичного аналізу значущих економічних подій, що відбуваються в системі сучасних міжнародних відносин, поведінкових моделей, застосовуваних компаніями в міжнародному бізнесі, глобальних процесів і явищ тощо.

2. Вибір об'єкту дослідження

Конкретний об'єкт дослідження здобувач вищої освіти обирає самостійно. Ним може бути експорт та/або імпорт певного товару чи послуги. Дослідження може висвітлювати зміст господарських взаємодій, що відбуваються на національному та світовому ринках.

3. Вимоги до структури та змісту курсової роботи

На основі виконаних здобувачем вищої освіти досліджень у курсовій роботі повинні бути сформульовані та обґрунтовані визначальні наукові положення, сукупність яких утворює теоретично-прикладне обґрунтування проблеми, що має суттєве економічне, соціально-економічне, управлінське чи інше значення. Виконання курсової роботи повинно підтвердити спроможність здобувача вищої освіти генерувати й обґрунтовувати наукові та практичні ідеї, самостійно здійснювати дослідження.

До змісту курсових робіт пред'являється низка вимог, найважливішими з яких є: опрацювання і критичний аналіз спеціальної наукової літератури з теми роботи; вивчення проблеми, яка підлягає дослідженню, з'ясування еволюції наукової думки щодо її пізнання, аналіз практики, за якої відбувається об'єктивізація досліджуваного процесу або явища; чітке визначення об'єкту, предмету, мети, завдань, методів дослідження; узагальнення результатів, обґрунтування висновків і практичних рекомендацій. Виконуючи курсову роботу, здобувач вищої освіти не може обмежуватися реферуванням літературних джерел або простим описом тієї чи іншої проблеми – за такого дослідження відбувається творча робота.

Структуру курсової роботи визначають її змістовні складові та атрибутивні елементи: титульний аркуш; анотація (українською та англійською мовами); зміст; перелік умовних позначень (при необхідності); вступ; розділи основної частини; висновки; список використаних джерел; додатки.

Титульний аркуш. Приклад його оформлення наведено в *додатку Б*. Це перша сторінка курсової роботи, яку включають до загальної нумерації сторінок, але не нумерують. За титульною сторінкою наводяться послідовно інші складові документу.

Анотація. Ця складова курсової роботи необхідна для ознайомлення зі змістом та результатами дослідження. Її текст подається державною та англійською мовами. Анотація є узагальненим коротким викладом основного змісту курсової роботи. В ній стисло наводяться відомості про основні результати дослідження із зазначенням їх практичного значення. Обсяг анотації має становити 800-1000 знаків з пробілами; кількість ключових слів, які зазначаються в анотації – 5-10 (додаток Г).

Зміст. Містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів із зазначенням номерів сторінок, на яких розміщується їх початок (додаток Д).

У **вступі** визначаються такі обов'язкові елементи: 1) актуальність досліджуваної проблеми, 2) ступінь її розробки вітчизняними та зарубіжними дослідниками, 3) мета, 4) завдання, 5) об'єкт, 6) предмет, 7) методи, інформаційна база дослідження. Також за наявності зазначаються факти апробації результатів дослідження за темою курсової роботи на конференціях та публікації автора.

Перший розділ курсової роботи передбачає розкриття наступних питань:

1) аналіз світового виробництва досліджуваного товару/надання послуги (обсяги у вартісному та натуральному вираженні, динаміка, географічна структура; провідні компанії-виробники товару/послуги; основні фактори, що впливають на виробництво даного товару/надання послуги); 2) оцінка міжнародної торгівлі (обсяги експорту та імпорту товару/послуги, динаміка, географічна структура; провідні компанії-експортери та компанії-імпортери); 3) аналіз українського ринку досліджуваного товару/послуги; 4) вивчення попиту та споживання товару/послуги, факторів, що визначають споживання товару/послуги; 5) сегментація ринку товару/послуги (світового та вітчизняного); 6) аналіз техніко-економічних параметрів (властивостей) товару; 7) дослідження динаміки цін на товар/послугу.

У другому розділі курсової роботи вивчається система регулювання експортно-імпортних операцій з цим товаром/послугою (тарифне, нетарифне регулювання, митне оформлення, вимоги та стандарти, що застосовуються до цього товару/послуги при зовнішньоторговельних операціях, валютне регулювання експортно-імпортних операцій та оподаткування) та обґрунтовуються економічні та організаційні можливості виконання зовнішньоекономічної угоди.

У третьому розділі курсової роботи розробляється проект угоди на експорт (імпорт) товару/послуги з урахуванням особливостей регулювання та умов здійснення зовнішньоекономічних операцій. Зовнішньоекономічна угода має містити такі статті: преамбулу; предмет договору; кількість товару/обсяги наданих послуг; якість товару/надання послуги; базисні умови постачання; ціну; умови платежу; термін та дату поставки товару/надання послуги; упаковку, маркування та транспортування; задачу-приймання товару/виконання робіт; гарантії якості; санкції та рекамації; форс-мажор; юридичні адреси сторін.

Висновки повинні віддзеркалювати сутність роботи, бути конкретними та корисними для практичної діяльності. Цей розділ містить короткий виклад результатів дослідження та пропозиції щодо вибору оптимального шляху досягнення поставленої мети та завдань дослідження. Пропозиції здобувача вищої освіти впливають з його власних досліджень та засновуються на економічно обґрунтованих розрахунках.

ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Загальні вимоги

Курсова робота є документом, який має форму друкованого тексту на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм). Міжрядковий інтервал – 1,5; шрифт – Times New Roman; номер шрифту – 14. Рекомендований розмір берегів такий: лівий – 30 мм, правий – 15 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм; мінімально допустимий розмір берегів такий: лівий – 20 мм, правий – 10 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм.

Обсяг основного тексту (вступ, розділи та висновки) повинен становити 25-30 сторінок тексту. Орієнтовані обсяги змістовних складових курсової роботи: вступ – 2-3 сторінки; перший, другий і третій розділи – 6-9 сторінок кожний; висновки – 2-3 сторінки. Рекомендована кількість використаних джерел – 20. Кількість додатків не обмежується.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкуються великими літерами та розміщуються симетрично до тексту. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Кожна структурна частина курсової роботи починається з нової сторінки.

2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку «№».

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті аркуша без крапки в кінці.

Такі структурні частини, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера, тобто не можна писати: «1. ВСТУП» або «Розділ 4. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка пишуть заголовок розділу.

Приклад 1:

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОНВЕРГЕНЦІЇ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РИНКІВ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Ілюстрації (схеми; графіки, карти тощо) і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках курсової роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Приклад 2:

Основними виробниками соняшникової олії є Україна, Росія, країни ЄС, Аргентина та Туреччина (рис. 1.1.) [5].

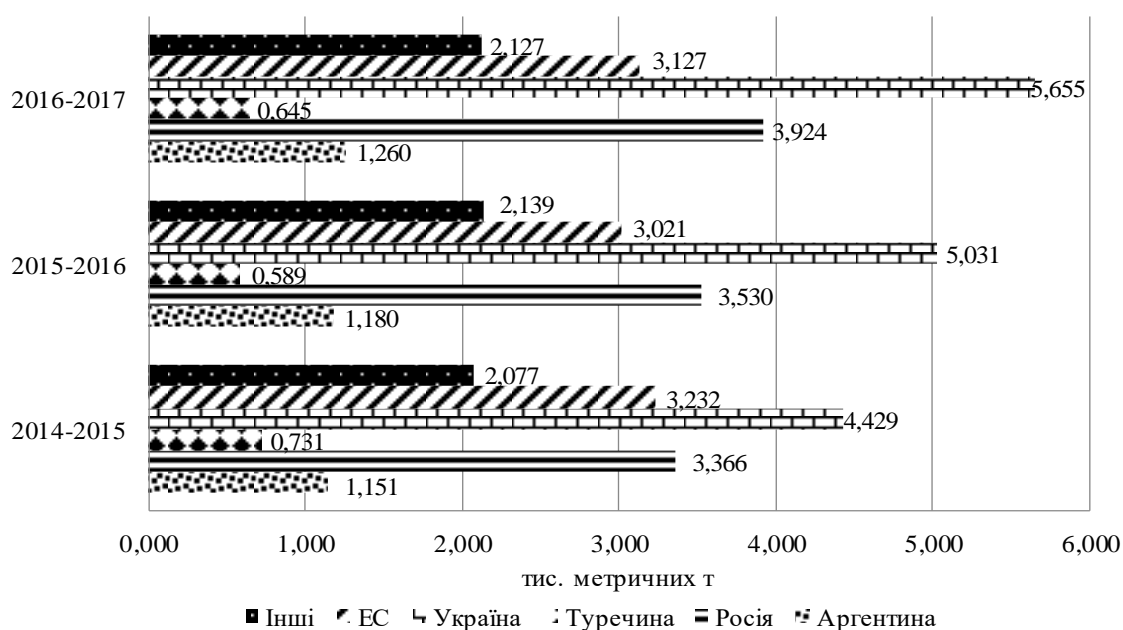

Рис. 1.1. Країни-виробники соняшникової олії (тис. метричних т).

Джерело: розроблено автором на основі [5].

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка.

Приклад 3:

Таблиця 1.1

Топ-5 компаній світу за ринковою капіталізацією за версією журналу «CEOWORLD», 2019 р.

Рейтинг	Компанія	Ринкова капіталізація, млрд дол. США	Активи, млрд дол. США	Продажі, млрд дол. США	Країна
1	Apple	961,3	373,7	261,7	США
2	Microsoft	946,5	258,9	118,2	США
3	Amazon	916,1	162,6	232,9	США
4	Alphabet	863,2	232,8	137,0	США
5	Berkshire Hathaway	516,4	707,8	247,8	США

Джерело: [16].

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» та її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовж. табл. 1.2».

Формули в роботі (якщо їх більше одної) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках.

Приклад 4:

$$TNI = \frac{FA/TA + FS/TS + FE/TE}{3} \times 100 \quad (1.3)$$

де TNI – індекс транснаціоналізації;

TA – загальний обсяг активів;

FS – обсяг закордонних продажів;

TS – загальний обсяг продажів;

FE – чисельність закордонних працівників у ТНК;

TE – загальна чисельність працівників у ТНК.

3. Ілюстрації

Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Основними видами ілюстративного матеріалу в роботах є: схема, діаграма, графік.

У тексті, де викладається матеріал, пов'язаний з ілюстрацією, треба вказати на рисунок, що візуалізує думку автора (див. приклад 2). Для цього розміщують посилання у вигляді виразу у круглих дужках «(рис. 3.1)». Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення. Скановані графіки, діаграми тощо використовувати заборонено.

4. Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, подається у формі таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею. Її друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Атрибутивні ознаки таблиці наведені нижче.

За логікою побудови таблиці підмет (позначення того, що досліджується), розміщують у боковику, головці, чи в них обох (але не у прографці); присудок таблиці (позначення тих ознак, фактів тощо, якими характеризується предмет дослідження) – у прографці (але не в головці чи боковику). Кожен заголовок над графою стосується всіх даних цієї графи, кожен заголовок рядка в боковику – всіх даних цього рядка.

Приклад 5:

Таблиця (номер)

Назва таблиці

Головка

Рядки				

Заголовки граф

Підзаголовки
граф

Боковик

Графи (колонки)

(заголовки рядків)

Заголовок кожної графи в головці таблиці має бути коротким і конкретно відображати їх зміст. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф. Боковик, як і головка, вимагає лаконічності. Повторювані слова тут також виносять в об'єднувальні рубрики; загальні для всіх заголовків боковика слова розміщують у заголовку над ним. У прографці повторювані елементи, які мають відношення до всієї таблиці, виносять в тематичний заголовок або в заголовок графи; однорідні числові дані розміщують так, щоб їх класи співпадали; неоднорідні – посередині графи.

Заголовки граф починаються з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба. Одиниці виміру зазначають у тематичному заголовку, а також виносять до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, таким чином, щоб не можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш.

При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах одної сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому випадку – боковик (див. приклад 3).

5. Формули

При використанні формул у курсовій роботі необхідно дотримуватися певних правил їх оформлення. Формули виконуються в редакторі формул Microsoft Equation 3.0.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта доцільно подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули (див. приклад 4).

Рівняння і формули повинні бути відокремлені від тексту. Вище і нижче кожної формули залишають інтервал, що становить один рядок. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його продовжують на наступному після знаку рівності (=) або після знаків (+), (-), (x або ·).

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації. Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації: а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово; б) цього потребує побудова тексту, що передує формулі. Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна під одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

6. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

У курсовій роботі повинні бути посилання на джерела інформації, з яких отримано матеріал для наукового аналізу (цифровий, фактологічний, документарний), а також на ідеї та висновки, які отримані іншими науковцями та були використані для аргументації думки автора з проблеми, що досліджується. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Посилання в тексті на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1 – 7]...» або «... у праці [8, с. 64]».

Посилання на ілюстрації, таблиці та формули, наведені в курсовій роботі подаються в круглих дужках.

Приклад 6:

Результати дослідження, дають підстави зробити висновок про те, що в умовах світових тенденцій становлення постіндустріального суспільства, найбільш значущими чинниками цього процесу стають економічний, людський, комунікаційний та інноваційний (рис. 3.2; табл. 3.1). У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Цитування здійснюється відповідно до таких вимог:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно виявити ставлення автора роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання.

7. Академічна доброчесність

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Нормативним забезпеченням академічної доброчесності в Університеті є накази і рекомендації Міністерства освіти і науки України, загальнодержавні нормативні документи, Кодекс академічної доброчесності ПДАУ, Кодекс про етику викладача та здобувача вищої освіти ПДАУ, Положення про групу сприяння академічній доброчесності ПДАУ, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАУ, Порядок перевірки текстових документів

В Університеті формами прояву академічної недоброчесності визнані: 1) академічний плагіат; 2) самоплагіат; 3) фабрикація; 4) фальсифікація; 5) списування; 6) обман; 7) хабарництво; 8) необ'єктивне оцінювання; 9) хибне співавторство.

Для перевірки курсової роботи на академічний плагіат здобувачі вищої освіти заповнюють і підписують заяву щодо самостійності виконання роботи. Цією заявою підтверджують факт відсутності в роботі запозичень з друкованих та електронних джерел третіх осіб, не підкріплених відповідними посиланнями, й інформованість про можливі санкції у випадку виявлення плагіату. Здобувачі вищої освіти несуть відповідальність за такі дії: неподання або несвоєчасне подання своєї курсової роботи на перевірку; недотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; порушення загальноприйнятих правил цитування та посилань на використані інформаційні джерела. У цих випадках робота спрямовується на доопрацювання та повторну перевірку. За повторне порушення робота відхиляється, а здобувачу вищої освіти призначається нова дата захисту.

Рекомендується використовувати онлайн-систему «Unicheck» або програми, які знаходяться у відкритому доступі, окрім тих, що походять з Російської федерації.

8. Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків та пропозицій. Бібліографічний опис літературних джерел оформляють відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (додаток Е). Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

9. Додатки

Додатки оформлюють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Приклад 7:**Додаток А**

Індекс сприйняття корупції у світі (СРІ) за версією
Transparency International, 2020 р.

Місце у рейтингу	Країна	Індекс СРІ
1	Данія	88
...

Текст кожного додатку за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А. 2 – другий розділ додатка А; В. 3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А. 1) – перша формула додатка А.

ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконана та оформлена відповідно до чинних стандартів документу курсова робота подається на кафедру, де у спеціальному журналі ведеться його реєстрація. Після реєстрації відбувається передача роботи науковому керівнику на рецензування.

Супроводжувальні документи, які додаються до курсової роботи такі:

- оформлене належним чином завдання на курсову роботу (*додаток А*);
- результат перевірки на плагіат;
- лист оцінювання (*додаток В*).

В процесі перевірки курсової роботи керівник робить письмові зауваження, зрозумілі помітки, виправлення, відзначає позитивні сторони роботи та недоліки, які треба ліквідувати до захисту. За результатами перевірки курсової роботи керівник оформляє лист оцінювання (*додаток В*).

Курсові роботи, зміст яких відповідає вимогам, допускаються до захисту. Це зазначається в листі оцінювання. За необхідності, курсова робота доопрацьовується згідно з зауваженнями. Після доопрацювання курсова робота подається на повторну перевірку та, за умови усунення здобувачем вищої освіти недоліків, допускається до захисту.

Захист курсової роботи проводиться публічно перед комісією у складі трьох викладачів кафедри, у тому числі, також керівника курсової роботи. Результати захисту протоколюються.

Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти має показати вміння аргументовано і лаконічно викласти основні результати дослідження, а також надати повні та вичерпні відповіді на питання членів комісії. Захист має супроводжуватись презентацією.

КРИТЕРІЙ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

За виконання курсової роботи максимальна кількість балів становить 59 балів.

Розподіл балів за виконання курсової роботи

Параметр оцінки	Рекомендований діапазон оцінки в балах
1. Пояснювальна записка	
1.1. Обґрунтування актуальності обраної теми роботи, формулювання мети, завдання, об'єкта та предмета дослідження (0-5)	0-5
1.2. Міра відповідності змісту курсової роботи темі та затвердженому плану (0-5)	0-5
1.3. Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження та глибина і якість аналізу теоретичного матеріалу (наявність критичних узагальнень різних підходів до постановки і вирішення проблеми відповідно до теми курсової роботи, коректність використання понятійного апарату, посилання, цитування) (0-10)	0-10
1.4. Якість практичного дослідження та його детальний аналіз з використанням наукових методів (аналітичних, статистичних, методів моделювання тощо) та новітніх інформаційних джерел (0-15)	0-15
1.5. Науковий підхід до виявлення проблем та обґрунтованість рекомендаційної (проектно-рекомендаційної) частини, практична значущість висновків відповідно до досліджуваної теми (0-15)	0-15
Разом	50
2. Ілюстративна частина	
2.1. Ілюстративність курсової роботи (наявність та міра відповідності діючим стандартам таблиць, графіків, схем та списку використаних джерел) (0-5)	0-5
2.2. Міра відповідності оформлення курсової роботи встановленим вимогам і дотримання графіку виконання (0-4)	0-4
Разом	9
Загальна кількість балів за виконання курсової роботи	59

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач вищої освіти за захист курсової роботи – 41 бал.

Розподіл балів за захист курсової роботи

Параметр оцінки	Рекомендований діапазон оцінки в балах
Вміння аргументовано і лаконічно викласти основні результати дослідження	0-21
Повнота та вичерпність відповідей на питання членів комісії	0-20
Всього за захист курсової роботи	0-41

Результати захисту курсової роботи оцінюються за національною шкалою та шкалою ЄКТС:

1. «Відмінно» (A), (90-100). Виставляється, якщо тема розкрита повною мірою, в курсовій роботі міститься глибокий аналіз науково-практичної проблеми та одержані автором значущі результати. Робота не містить помилок з інтерпретації засад теорії та методології дослідження; методика (інструментарій розрахунків) відповідає нормам коректності їх застосування; використані комп'ютерні програмні продукти. Виклад матеріалу логічний послідовний, у роботі наявні необхідні посилання на літературні і нормативні джерела інформації, за результатами дослідження зроблені конкретні висновки. Курсова робота оформлена відповідно до вимог. Під час захисту здобувачем вищої освіти продемонстровано глибоке розуміння змісту досліджуваних проблем, вміння застосовувати теоретичні положення для вирішення актуальних питань з практики міжнародних економічних відносин, доводити науково-теоретичні і практичні положення, що виносяться ним на захист. Відповіді на питання членів комісії з захисту курсових робіт чіткі, правильні, обґрунтовані.

2. «Добре» (B, C), (74-89). Виставляється, якщо тема розкрита належним чином, робота містить необхідний аналіз практичних проблем, зміст яких констатують одержані автором результати. Робота відображає правильність інтерпретації засад теорії та методології дослідження; методика (інструментарій розрахунків) застосована на рівні визначення основних параметрів апарату дослідження та в цілому відповідає нормам коректності їх застосування; використані комп'ютерні програмні продукти. Виклад матеріалу логічний послідовний, у роботі наявні необхідні посилання на літературні і нормативні джерела інформації, за результатами дослідження зроблені конкретні висновки. Курсова робота оформлена відповідно до вимог; відхилення від встановлених норм незначні та некритичні. Під час захисту здобувачем вищої освіти продемонстровано розуміння змісту досліджуваних проблем, вміння застосовувати теоретичні положення для вирішення актуальних питань з практики міжнародних економічних відносин, доводити науково-теоретичні і практичні положення, що виносяться ним на захист. Відповіді на питання членів комісії з захисту курсових робіт правильні та достатньою мірою обґрунтовані; незначні неточності у судженнях здобувача вищої освіти не впливають істотно на правильність трактування економічних категорій, визначальних теоретичних положень, емпіричних процесів і явищ, що відбуваються в сфері міжнародних економічних відносин.

3. «Задовільно» (D, E), (64-73). Виставляється, якщо тема курсової роботи розкрита, але наявна фрагментарність викладеного матеріалу; для практичного аналізу досліджуваної проблеми правильно застосовані необхідні методи, що визначені на рівні основних параметрів апарату дослідження; розрахунки виконані правильно, але у мінімально необхідному для опису досліджуваної проблеми обсязі та з мінімально необхідним залученням аналітичної

інформації. Відповіді на питання членів комісії з захисту курсових робіт підтверджують опанування здобувачем вищої освіти основного фактичного матеріалу, але формулювання причинно-наслідкових зв'язків між явищами і процесами не є достатньо точним; оперування фактами відбувається на рівні запам'ятовування; практична цінність роботи обмежена; візуальне супроводження роботи наявне, але недостатньою наочне. Курсова робота в цілому оформлена відповідно до вимог; наявні відхилення від встановлених норм не є критичними.

4. «Незадовільно» (FX, F), (1-59). Виставляється, якщо тема курсової роботи не розкрита; зміст поданого в документі тексту не відповідає темі. Матеріал подано у суто описовій формі, викладений без логічної послідовності, фрагментарно; теорія та методологія застосовані з істотними порушеннями; основні параметри аналітичного апарату не визначені. Посилання на літературні і нормативні джерела оформлені з грубими порушеннями та / або недостовірні. Оформлення курсової роботи здійснено з істотними порушеннями встановлених норм і є критичними.

За умов, що зазначені, викладач (керівник) фіксує оцінку «незадовільно» і курсова робота до захисту не допускається. Оцінка «незадовільно» також може бути виставлена у випадку, якщо текст курсової роботи відповідає змістовним і формальним вимогам, що дозволяє викладачу (керівнику) зробити її допуск до захисту, але в рамках цієї процедури здобувач вищої освіти не здатен дати правильні відповіді на питання членів комісії. Якщо здобувач вищої освіти не знає фактичного матеріалу, викладеного в курсовій роботі, не має теоретичних знань з ключових питань, що визначають основу професії, не вміє застосувати аналітичний апарат до оцінки процесів і явищ – наявні підстави до визнання курсової роботи такою, що виконана несамотійно.

У випадку отримання здобувачем вищої освіти під час захисту курсового проекту (роботи) оцінки «незадовільно» (FX, F) рішенням кафедри йому може бути запропонована нова тема і новий термін виконання курсової роботи. Здобувачі вищої освіти, які без поважної причини не подали курсову роботу у визначений термін або не захистили її, вважаються такими, що мають академічну заборгованість.

Захищені курсові роботи зберігаються кафедри.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Експортна стратегія України : Дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі 2017-2021. Київ, 2019. 136 с. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=2c3277de-29e8-4cb0-bb75-44798cfb1c68>
2. Інтеграція України в глобальний соціально-економічний простір : монографія / О.Г. Білорус та ін. ; Держ. установа «Ін-т економіки та прогнозування НАН України», НАН України. Ін-т демографії та соц. досліджень ім. М. В. Птухи, Держ. навч.-наук. установа «Академія фінансового управління». Київ : КНЕУ, 2019. 287 с
3. Ковальов С., Рукас О., Жовтуха О., Вергулесов Д., Мостов'як М. Визначення пріоритетних товарних позицій та видів послуг для розвитку українського експорту до Канади в межах експортної стратегії України. Київ, 2020. 156 с. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=46f348fa-c9dd-4362-8fe6-5835c8e73742>
4. Ковальов С., Рукас О., Жовтуха О., Мостов'як М. Визначення пріоритетних товарів для підтримки українського експорту до США. Київ, 2019. 174 с. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=641c0d84-e0a0-4cdd-b09e-f73e56d154a6>
5. Ковальов С., Рукас О., Жовтуха О., Мостов'як М. Товари українського експорту, які отримують переваги від трьох угод про вільну торгівлю між Україною, Канадою та ЄС. Київ, 2019. 114 с. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=0c862345-ee3a-4422-887c-77deca8f9a83>
7. Мазаракі А. А., Мельник Т. М., Гончаренко О. В. Міжнародна економічна діяльність України : підручник / за ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 704 с.
8. Міжнародні економічні відносини та національна економічна діяльність: сучасний стан, проблеми та тенденції розвитку : колективна монографія. Полтава: ПП «Астрая», 2021. 147 с.
9. Модернізація економічної політики розвитку сфер діяльності та ринків : у 4-х частинах / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». Київ, 2020.
10. Правила МТП з використання термінів для внутрішньої та міжнародної торгівлі / ICC rules for the use of domestic and international trade terms. Київ : International Chamber of Commerce (ICC), 2019. 392 с.
11. Рябченко О.П., Мацюк В.Я., Чмелюк В.В. Митне право : навчальний посібник / за заг. ред. І. П. Петрової. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 470 с. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5501/1/4945_IR.pdf
12. Сучасний стан та перспективи розвитку митних правовідносин в Україні: колективна монографія / за заг. ред. Д.В. Приймаченка. Дніпро : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 272 с.

Додаток А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

ЗАВДАННЯ*на курсову роботу*

Здобувачеві вищої освіти курсу _____ групи _____, спеціальності (напряму підготовки)

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема _____

2. Строк здачі роботи на кафедрі – не пізніше _____ 201__р.

3. Перелік питань, що підлягають розробці: _____

Дата видачі завдання «_____» _____ 201__ р.

Керівник курсової роботи _____

(підпис)

(ініціал та прізвище)

Завдання прийняв до виконання _____

(підпис здобувача вищої освіти)

(ініціал та прізвище)

Додаток Б

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

КУРСОВА РОБОТА

**з навчальної дисципліни
«Міжнародна економічна діяльність України»**

на тему: «_____»

**Виконав здобувач вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
Міжнародні економічні відносини
спеціальності 292 Міжнародні економічні
відносини
ступеня бакалавр
_____ курсу, _____ групи
ННІ ЕУПТ
денної (заочної) форми навчання**

Науковий керівник: _____

Додаток В

Полтавський державний аграрний університет

Форма навчання _____

ННІ ЕУПІТ

Спеціальність

(напрямок підготовки) _____

Курс, група _____

ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ
курсної роботи

(назва дисципліни)

здобувача вищої освіти _____
на тему _____

Обсяг курсової роботи _____ Кількість використаних джерел _____

Загальна оцінка роботи (необхідне підкреслити, у разі потреби – доповнити): *актуальність теми розкрита* – фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *ступінь втілення мети та виконання завдань дослідження* – низький; середній; високий; *повнота розкриття теми роботи у змісті* – фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі.

Загальна оцінка змісту та якості оформлення роботи (необхідне підкреслити, у разі потреби – доповнити): *теоретичний розділ містить критичні узагальнення різних підходів до постановки і вирішення досліджуваної проблеми*: фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *аналітичний розділ містить ознаки практичного дослідження*: фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *проектний розділ містить конкретні пропозиції та наукові розробки*: фрагментарно; на середньому рівні; у повному обсязі; *додатки пов'язані з матеріалом роботи*: фрагментарно; на середньому рівні, у повному обсязі; *висновки за результатами досліджень мають обґрунтування*: недостатнє, відносно достатнє, достатнє; *пропозиції мають характер* – декларативний, певною мірою практичний, практичний.

Результати оцінювання курсової роботи

Параметр оцінки (рекомендований діапазон оцінки в балах)	Результат оцінювання
1. Пояснювальна записка (до 50 балів)	
1.1. Обґрунтування актуальності обраної теми роботи, формулювання мети, завдання, об'єкта та предмета дослідження (0-5)	
1.2. Міра відповідності змісту курсової роботи темі та затвердженому плану (0-5)	
1.3. Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження та глибина і якість аналізу теоретичного матеріалу (наявність критичних узагальнень різних підходів до постановки і вирішення проблеми відповідно до теми курсової роботи, коректність використання понятійного апарату, посилання, цитування) (0-10)	
1.4. Якість практичного дослідження та його детальний аналіз з використанням наукових методів (аналітичних, статистичних, методів моделювання тощо) та новітніх інформаційних джерел (0-15)	
1.5. Науковий підхід до виявлення проблем та обґрунтованість рекомендаційної (проектно-рекомендаційної) частини, практична значущість висновків відповідно до досліджуваної теми (0-15)	
<i>Разом</i>	
2. Ілюстративна частина (до 9 балів)	
2.1. Ілюстративність курсової роботи (наявність та міра відповідності діючим стандартам таблиць, графіків, схем та списку використаних джерел) (0-5)	
2.2. Міра відповідності оформлення курсової роботи встановленим вимогам і дотримання графіку виконання (0-4)	
<i>Разом</i>	
Загальна кількість балів за виконання курсової роботи (59)	

Висновки (*підкреслити*):

- рекомендувати до захисту без доопрацювання;
- рекомендовано до захисту при умові доопрацювання _____
- не рекомендовано до захисту, необхідно суттєво доопрацювати _____

Роботу перевірів: _____
«_____» _____ 201__ р.

(підпис)

Додаток Г

АНОТАЦІЯ

Євтушенко К.А. Підготовка та укладання зовнішньоекономічної угоди на експорт зернових культур. – Курсова робота. Полтавський державний аграрний університет, Полтава, 2021.

Курсова робота присвячена проведенню маркетингових досліджень, вивченню зовнішнього та внутрішнього ринку зернових культур, правовому обґрунтуванню можливості здійснення експорту зернових культур та моделюванню зовнішньоекономічної угоди. Аналіз світового ринку зерна та тенденцій розвитку вітчизняної зернової галузі дає підстави стверджувати, що Україна поступово зміцнює свої позиції на ньому, а зерно є одним з основних вітчизняних експортних товарів. Проте аналіз розподілу ринкових часток серед компаній-експортерів, які переважно є афілійованими компаніями більш потужних іноземних збутовиків, свідчить про високу ступінь монополізації як вітчизняного, так і зарубіжного ринку.

Ключові слова: зернові культури, пшениця, кукурудза, ячмінь, експорт, квота, зовнішньоекономічна угода, міжнародна торгівля, світові ціни.

SUMMARY

Yevtushenko K.A. Preparation and conclusion of foreign agreement on grains export. – Course project. Poltava State Agrarian University, Poltava, 2021.

Course project is dedicated to market research, the study of external and internal market of grains, the legal ground of the possibility of foreign trade agreements on grain exports and foreign agreement modeling. Analysis of global market of grain and trends of domestic grain industry gives reason to believe that Ukraine is gradually strengthening its position on it, and the grain is a staple of domestic exports. However, analysis of the distribution of market shares among exporting companies, which are affiliated companies from powerful foreign companies, indicating a high degree of monopolization of both domestic and foreign markets.

Keywords: grains, wheat, corn, barley, export, quotas, foreign agreement, international trade, world prices.

Додаток Д

ЗМІСТ

Анотація	3
Вступ	4
Розділ 1. Аналітична маркетингова оцінка ринку зернових культур.....	6
Розділ 2. Правове обґрунтування можливості здійснення експорту зернових культур з України.....	12
Розділ 3. Зовнішньоекономічний контракт на експорт зернових культур...	20
Висновки	27
Список використаних джерел.....	30
Додатки.....	33

Додаток Е

**ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	1. Андріяш В. Державна етнополітика України в умовах глобалізації. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Алерта, 2012. 216 с. 3. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с. 4. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів : Тріада плюс, 2004. 392 с. 5. Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с. 6. Федорова Л. Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті-1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.
Два автора	1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 2. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 3. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с. 4. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с. 5. Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах : практ. посіб. Харків : Право, 2011. 136 с.
Три автора	1. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження : монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 312 с. 2. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 3. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с. 4. Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.
Чотири і більше авторів	1. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с. 2. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 3. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с. 4. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY : Columbia University Press, 2010. 256 p.

Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України : навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с. 3. Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків : Право, 2011. 656 с. 4. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с. 5. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеева. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с. 2. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с. 3. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Генеза, 2004. 736 с. 4. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с. 5. <i>Twenty-four hours a day</i>. Miami, FL : BN Publishing, 2010. 400 p.
Багатотомне видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с. 2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с. 3. Кучерявенко Н. П. Курс податкового права : в 6 т. Харків : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с. 4. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.
Частина видання	
Книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169. 2. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197. 3. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. <i>Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки</i> : монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213–241. 4. Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.

	<p>3. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108.</p> <p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p>
Статті з продовжувючих та періодичних видань	<p>1. Кобильник В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. <i>Збірник наукових праць «Політологічні студії»</i>. 2011. № 2. С. 54–65.</p> <p>2. Коломоець Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формування їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>3. Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. <i>Вища школа</i>. 2017. № 5–6. С. 48–55.</p> <p>4. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. <i>Політичний менеджмент</i>. 2006. № 5. С. 3–17.</p> <p>5. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>6. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>7. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p> <p>8. Dalton R.J. Comparative politics of the industrial democracies: from the Golden Age to island hopping <i>Political Science</i>. 1991. № 2. P. 15–43.</p>
Інші видання	
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>4. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>6. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
Архівні документи	<p>1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p>

	<p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
Патенти	<p>1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p> <p>2. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6С09К11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p>
Препринти	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Шилев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Историко-правовая спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. Культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні покажчики	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p>
Електронні ресурси	<p>Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі <i>Бібліотечний вісник</i>. 2016. № 4. С. 8–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2017).</p>

	<p>3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>4. Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua/ (дата звернення: 12.10.2017).</p>
Автореферати дисертацій	<p>Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 Харків, 2010. 36 с.</p> <p>3. Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.</p>
Дисертації	<p>1. Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності : дис... канд. екон. наук : 08.05.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p> <p>4. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.</p>

Навчально-методичне видання

Туль Світлана Іванівна

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ

Методичні розробки та тематика курсової роботи для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Міжнародні економічні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини ступеня вищої освіти бакалавр

Затверджено до друку кафедрою економіки підприємства, протокол № 1 від 30.08.2021 р.

Формат 60x90/16. папір білий 70-80 г/м²

Ум. друк. арк. 2,1

Тираж 30 пр. гарнітура Times New Roman Cyr
